

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2020-107

13.2.2020

If Skadeforsikring NUF

Sykeforsikringer/barnekasko

Barneforsikring – dobbel erstatning ved 51 % vmi – 2 ulykker 54 % vmi – uføredekning.

Forsikrede fikk etter to skadehendelser en samlet vmi på 54 %. Etter vilkårene ga vmi på mer enn 51 % rett til dobbel erstatning. Saken reiste spørsmål om vmi fra begge ulykkene kunne legges sammen, eventuelt om den ene ulykken alene ga en vmi på mer enn 51 %. Saken reiste videre spørsmål om forsikrede ved fylte 25 år hadde krav på å tegne fortsatt generell uføredekning uten ny helseerklæring, og om forsikrede hadde krav på uføreerstatning. Nemnda viste til at det ikke var avtalt at vmi for flere ulykker kunne legges sammen og det forelå ingen dokumentasjon på at den ene ulykken alene medførte vmi på mer enn 51 %. Nemnda kunne videre ikke se at forsikrede hadde krav på en generell uføredekning eller uføreerstatning. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1992) var dekket av en barneforsikring, og som omfattet generell uførekapital og dekning for vmi ved sykdom og ulykke.

I forsikringsbevis fra 2009 var forsikringen benevnt Barneforsikring Super.

Polisen i 2017 omtaler dekningen som Barneforsikring Standard.

Forsikrede var utsatt for to ulykker henholdsvis i 2010 og 2013. Partene er enige om at disse samlet ga en vmi på mer enn 50 %. Hendelsen i 2010 ga skade på venstre hånd og i albuen, men med en lav vmi. Forsikrede fikk utbetalt erstatning for 4 % vmi etter denne ulykken. Skaden i 2013 var i venstre hånd. Etter sekretariatets vurdering er det også tvist om denne alene ga en vmi på mer enn 50 %. Det er gitt flere spesialisterklæringer i saken.

Spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering S. M. ga etter oppdrag fra forsikrede spesialisterklæring 24.6.16, der han vurderte skadene samlet til en vmi på 36 %.

Selskapets rådgivende spesialist i ortopedi og generell kirurgi S. B. vurderte saken 27.9.16. Etter hans vurdering var S. Ms vmi-fastsettelse uvanlig høy, og ikke i tråd med retningslinjene for bruk av invaliditetstabellen. Han fastsatte ikke selv en vmi, men anbefalte å innhente erklæring fra uavhengig spesialist.

I spesialisterklæring 2.9.17 anslo spesialist i nevrologi E. S. at forsikredes samlede vmi for begge skadene etter samordningsprinsippet utgjorde ca. 23 %.

E. S. ga etter oppdrag fra forsikrede en tilleggserklæring 18.10.17. E. S. tok saken opp med en gruppe nevrologer og spesialister. De anbefalte å sette den skadebetingede medisinske invaliditeten for hånden til 35 %, og avslutningsvis:

Det kan således ikke utelukkes at skadelidtes CRPS-tilstand i studiesituasjonen bl.a. kan bidra til utfordringer med å følge vanlig studieprogresjon. Møtet har ikke funnet grunnlag for å uttale seg spesifikt om hvorvidt ... som følge av tilstanden, vil stå overfor begrensninger i arbeidslivet på det tidspunktet hun er ferdig utdannet

som psykolog; dette kan likevel ikke utelukkes. Gruppen har imidlertid konstatert at hun allerede har måttet legge til side en rekke idrettslige aktiviteter og fritidsaktiviteter som har vært viktige for henne, og at CRPS-tilstanden i hånden bidrar til både symptombelastning og funksjonsbegrensninger nå og i fremtiden.

Selskapets rådgivende spesialist i nevrologi E. P. sluttet seg 24.9.18 til E. S. tilleggserklæring, og at vmi for venstre hånd var 35 %.

Spesialist i nevrologi og klinisk nevropsykologi E. J. konkluderte i spesialisterklæring 19.3.19 at forsikredes vmi i venstre hånd etter ulykken i 2013 var 50 %. Fra konklusjonen:

(Forsikrede) har som følge av skaden den 27.09.13 utviklet en CRPS tilstand (mest sannsynlig CRPS type 2) i den venstre hånden. Graden av medisinsk invaliditet vurderes til 50 % etter punkt 3.10 (causalgrier).

Selskapet tilbød 4.4.19 erstatning for 50 % vmi for skaden i 2013, hvorav 1 % allerede var utbetalt.

Sekretariatet vurderte saken 6.12.19 og ga selskapet medhold.

I krav om nemndsbehandling anførte forsikrede i tillegg at skaden i hånden etter ulykken i 2013 alene gir en vmi på mer enn 50 %. Det ble vedlagt et informasjonsark "*Hva dekker forsikringen*", med en matrise over dekninger under de ulike barneforsikringene.

I selskapets kommentarer til krav om nemndsbehandling opplyste selskapet at navnet på dekningen som i 2009 het Barneforsikring Super senere ble endret til Barneforsikring Standard. Innholdet i produktet ble ikke endret. Et senere produkt som inkluderer uførepensjon fikk betegnelsen Barneforsikring Super. Forsikrede hadde imidlertid ikke denne dekningen.

Selskapet vedla som nye dokumenter en vurdering 24.9.18 av rådgivende spesialist i nevrologi P. og spesialisterklæring 19.3.19 fra spesialist i nevrologi og klinisk nevrofysiologi E. J. (begge referert over).

Forsikrede har i det vesentlige anført at forsikrede har krav på dobbel erstatning fordi hennes samlede vmi er på mer enn 50 % (52 %/54 %) for begge ulykkene, og som gjelder venstre hånd/albue, jf. vilkårenes pkt. 5.1, 5.4, 7.2.1 tredje ledd, 7.1.4, og 7.2.1. Dersom retten til dobbel erstatning var knyttet til den enkelte ulykke måtte selskapet presisere dette i vilkårene. I markedsføringen ble retten til dobbel erstatning ved vmi over 50 % fremhevet, uten opplysning om at slik vmi måtte følge av en enkelt ulykke. De medisinske sakkyndige har også vurdert forsikredes samlede vmi, og selskapet har også gjort dette, blant annet i tilbud 27.11.18 for "*totalt 39 %*" vmi. Forsikrede har videre krav på erstatning/fortsatt dekning for fremtidig uførhet. Forsikrede hadde en "*super barneforsikring*", og dekningen ble videreført uforandret da forsikrede fylte 25 år, og er fortsatt aktiv, jf. også vilkårenes pkt. 4 siste ledd. Uførheden vil da inntreffe i forsikringstiden.

For nemnda anfører forsikrede også at ulykken i 2013 alene ga en vmi på mer enn 51 %.

Selskapet har i det vesentlige anført at retten til dobbel erstatning gjelder ved vmi over 50 % og bare gjelder når dette er knyttet til en enkelt ulykkeshendelse. Retten gjelder ikke når slik vmi oppnås ved å summere vmi fra flere ulykkeshendelser. Dette følger av vilkårene, og er også i tråd med alminnelige forsikringsjuridiske prinsipper og fast nemnds- og selskapspraksis. Forsikrede har ikke krav på en fortsatt generell uføredekning. Barneforsikringen gikk til opphør da forsikrede fylte 26 år, og forsikrede kunne da fortsette en uføredekning for bestemte kritiske sykdommer. Forsikrede har ikke under barneforsikringen krav på erstatning for mulig fremtidig uførhet. Et krav forutsetter at alle vilkår for rett til erstatning (forsikringstilfellet) inntraff i forsikringstiden, noe som ikke var tilfelle i forsikredes sak. Det er vist til FSN-3298, FSN-3563, FSN-4696, FSN-6124.

I selskapets kommentarer til krav om nemndsbehandling bestrider selskapet anførselen om at ulykken i 2013 alene ga en vmi på mer enn 50 %, og viser til spesialisterklæringene. Forsikredes dekning er ikke den som senere ble kalt Barneforsikring Super.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder spørsmål om forsikrede har krav på dobbel erstatning på bakgrunn av at vmi fra to ulykker kan legges sammen, eventuelt om ulykken i 2013 alene ga en vmi på mer enn 51 %. Videre er det spørsmål om forsikrede ved fylte 25 år hadde krav på å tegne fortsatt uføredekning uten ny helseerklæring, og om dekningen for fremtidig ervervsmessig uførhet kan anvendes ved en eventuell fremtidig uførhet som følge av ulykkene.

Forsikringsvilkårene fastsetter hvilke situasjoner som gir rett til utbetaling under barneforsikringen. Forsikrede har bevisbyrden for at vilkårene for erstatning etter avtalen er oppfylt.

Nemnda tar først stilling til om forsikrede har krav på dobbel erstatning fordi hennes samlede vmi er på mer enn 51 % for begge ulykkene.

Kravet er knyttet til dekningen for medisinsk invaliditet som følge av ulykke og sykdom, og tvisten er knyttet til rekkevidden av siste setning i vilkårenes pkt. 5.1:

5. Hva forsikringen omfatter

5.1 Medisinsk invaliditet - ulykke og sykdom. Rett til dobbel erstatning.

Denne delen av forsikringen gir rett til invaliditetserstatning hvis forsikrede rammes av en sykdom/ulykkesskade som medfører varig medisinsk invaliditet. Erstatningen skal gi barnet kompensasjon for tapt livsutfoldelse.

Ved ulykkesskade inntreffer retten til erstatning når ulykkesskaden skjer.

Ved sykdom inntreffer retten til erstatning når det er gått minst to år siden sykdommen inntraff og det kan fastsettes en stabil og varig invaliditetsgrad.

Avtalt forsikringssum fremgår av forsikringsbeviset.

Ved hver fornyelse av forsikringen oppjusteres forsikringssummen i takt med økningen av folketrygdens grunnbeløp (G-regulering). Det er forsikringssummen på det tidspunkt retten til invaliditetserstatning inntreffer, som legges til grunn for beregningen av invaliditetserstatningen.

Erstatningen utgjør en prosentvis andel av forsikringssummen tilsvarende den medisinske invaliditetsgraden.

Ved medisinsk invaliditet på 51 % eller mer utbetales dobbel erstatning.

Forsikrede anfører at siste punktum i pkt. 5.1 også gjelder når hennes vmi fra de to hendelsene summeres og overstiger 51 %. Spørsmålet er ikke direkte regulert i vilkårene.

Pkt. 5.1 gir rett til erstatning ved "sykdom/ulykkesskade". Ved ulykkesskade inntreffer retten til erstatning når "ulykkesskaden" inntreffer, jf. pkt. 5.1 annet ledd. "Ulykkesskaden" gis i bestemt form, og taler for at det er skaden knyttet til en den enkelte ulykken som reguleres. Dette følger også av definisjonen av ulykkesskade i pkt. 1.11, der det brukes de bestemte former "en ulykkeshendelse ... en ... begivenhet ... et ulykkestilfelle" ...". Også for sykdom benyttes bestemt form, jf. pkt. 5.1 tredje ledd som fastsetter at det avgjørende er når "sykdommen" inntraff. Når erstatningen utgjør en prosentvis andel av forsikringssummen knyttet til "den medisinske invaliditetsgraden", jf. pkt. 5.1 femte ledd, må dette leses i lys av definisjonen av medisinsk invaliditet i pkt. 1.9, og som gjelder den fysiske varige funksjonsnedsettelsen som "en bestemt skade" erfaringsvis forårsaker. Pkt. 7.2.1 siste ledd annet punktum gjelder der forsikrede hadde en vmi før ulykkeshendelsen, og at det da skal gjøres fradrag for dette. Også dette trekkes etter nemndas syn i retning av at det er vmi ved den enkelte hendelse som skal fastsettes. En annen

løsning ville innebærer at også forsikredes inngangsinvaliditet før ulykkeshendelsen ble regnet med, også vmi som følge av hendelser som aldri var omfattet av forsikringen. Det følger videre av pkt. 7.2.1 at erstatning utmåles etter den vmi som "sykdommen/ulykkesskaden" i bestemt form representerer. Derne bestemmes det at vmi fra 51 % gir rett til dobbel dekning.

For nemnda er det klart at vilkårenes pkt. 5.1 må tolkes i sammenheng, og i lys av definisjonene i pkt. 1.9 og 1.11, samt pkt. 7.2.1. Når pkt. 5.1 siste setning leses i denne konteksten, er det en vmi på minst 51 % som følge av en bestemt ulykkeshendelse som gir rett til dobbel erstatning. Dekningen gir bare rett til erstatning dersom dette følger av vilkårene, og disse gir etter nemndas syn ikke rett til dobbel erstatning når vmi fra flere ulykker samlet overstiger 51 %.

Forsikrede har vist til en rekke punkter i vilkårene, herunder pkt. 7.1.4 og 5.4. Nemnda bemerker at pkt. 7.1.4 gjelder ved samtidig samvirkende årsaker til samme ulykkeshendelse. I den grad den kan gi noen føringer, er det heller at vmi som knyttes til andre årsaker, herunder andre ulykker, skal trekkes fra når vmi for den siste ulykken fastsettes. Videre bemerkes at pkt. 5.4 gjelder spesifikt ved dekning for sykehusopphold/langvarig sykdom, og etter nemndas syn kan det ikke innfortolkes at det samme skal gjelde for pkt. 5.1.

For nemnda har forsikrede anført at ulykken i 2013 alene ga en vmi på mer enn 51 %.

Partene har innhentet flere spesialisterklæringer som vurderer skaden. Spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering S. M. Vurderte skadene samlet til en vmi på 36 % i spesialisterklæring 24.6.16. S.M. Spesialist i nevrologi E. S. anslo at forsikredes samlede vmi for begge skadene etter samordningsprinsippet utgjorde ca. 23 % i spesialisterklæring 2.9.17. Etter oppdrag fra forsikrede ga E.S. en tilleggserklæring 18.10.17, der en gruppe nevrologer og spesialister anbefalte å sette den skadebetingede medisinske invaliditeten for hånden til 35 %. Selskapets rådgivende spesialist i nevrologi E. P. sluttet seg til tilleggserklæringen 24.9.18. Videre konkluderte spesialist i nevrologi og klinisk nevropsykologi E. J. med at forsikredes vmi i venstre hånd etter ulykken i 2013 var 50 % i spesialisterklæring av 19.3.19. Etter nemndas syn har ikke forsikrede sannsynliggjort en vmi som overstiger 50 % eller uriktig anvendelse av invaliditetstabellen, slik det også er anført.

Forsikrede har videre anført at hun har krav på å fortsette den uføredekningen hun hadde under barneforsikringen, slik at barneforsikringens dekning for fremtidig ervervsmessig uførhet kan anvendes ved en eventuell fremtidig uførhet som følge av ulykkene.

Selskapet har vedlagt forsikringsbevis fra 2009 som viser at hun hadde barneforsikring standard. Nemnda har ikke funnet holdepunkter for at forsikrede hadde en bedre dekning, eller dekningen "super", slik det er anført. Forsikrede har bevisbyrden. Nemnda legger etter dette til grunn at forsikrede hadde dekningen "standard".

Det er ikke uenighet om at barneforsikringen opphørte da forsikrede fylte 25 år, noe som også følger av vilkårene. Retten til videre forsikringsdekning uten nye helseopplysninger var regulert i vilkårenes innledende oversikt:

Barneforsikringen – oversikt

Basis Barneforsikring omfatter:

erstatning ved medisinsk invaliditet som følge av ulykke og sykdom

...

Ved utgangen av det forsikringsåret barnet fyller 25 år, overføres denne delen av forsikringen til en ulykkesforsikring (ULY), en livsforsikring og en forsikring for voksne som gir økonomisk førstehjelp ved utvalgte sykdommer og skader (KRS).

Standard Barneforsikring:

Barneforsikringen kan utvides til å omfatte rett til engangsutbetaling ved fremtidig arbeidsuførhet. Dersom dette er avtalt, fremgår det av forsikringsbeviset. Ved utgangen av det forsikringsåret barnet fyller 25 år, overføres denne delen av forsikringen til en uføreforsikring for voksne som gjelder ved utvalgte sykdommer og skader (KRS - uføretillegg).

Super Barneforsikring:

Barneforsikringen kan utvides til å omfatte rett til månedlig utbetaling ved fremtidig arbeidsuførhet.

Dersom dette er avtalt, fremgår det av forsikringsbeviset.

For denne forsikringen gjelder eget vilkår (SUB)

...

Når det ikke kan legges til grunn at forsikredes foreldre tegnet en dekningen "Super", følger det av reguleringen i oversikten i vilkårene at forsikrede ikke hadde krav på å få tegne en generell uføredekning uten ny helseerklæring når barneforsikringen opphørte. Forsikrede har videre anført at rett til videre dekning uten nye helseopplysninger følger av vilkårenes pkt. 4. Dette vilkåret viser til reguleringen i den ovenfor siterte oversikten, herunder begrensningene som er tatt inn der. Forsikrede kan således ikke gis medhold i sitt krav på dette grunnlaget. Nemnda legger til grunn at forsikrede har fått tilbud om å tegne den mer begrensede uføredekningen, og at selskapet i så måte har oppfylt sine forpliktelser i denne sammenheng.

Forsikrede har videre fremsatt krav på dekning for fremtidig uførhet. Forsikrede hadde en "*super barneforsikring*", og dekningen ble videreført uforandret da forsikrede fylte 25 år, og er fortsatt aktiv, jf. også vilkårenes pkt. 4 siste ledd. Uførheden vil da inntreffe i forsikringstiden.

Vilkårene for uføredekningen i barneforsikringen var inntatt i vilkårenes pkt. 9.1:

TILLEGGSFORSIKRING SOM KAN AVTALES

9. Standard Barneforsikring

Når det fremgår av forsikringsbeviset at det også er avtalt "Standard Barneforsikring" (uførhet engangsutbetaling), gjelder også dette punkt for forsikringsavtalen:

Barneforsikringen er utvidet til også å omfatte rett til en engangsutbetaling ved arbeidsuførhet (uføreerstatning).

...

I tillegg til bestemmelsene for Basis Barneforsikring gjelder;

9.1 Hva tilleggsforsikringen omfatter

Denne delen av forsikringen gir erstatning ved arbeidsuførhet som følge av sykdom/skade som er omfattet av forsikringen.

Retten til uføreerstatning inntreffer når forsikrede har vært minst 40% arbeidsufør sammenhengende i minst to år etter fylte 18 år og uførheten er vurdert å være varig.

Det er en forutsetning at forsikringen er i kraft når retten til uføreerstatning inntreffer.

Er forsikringen opphørt på grunn av forsikredes alder i henhold til pkt 4, er det tilstrekkelig at de to årene er påbegynt innenfor forsikringstiden.

...

Etter pkt. 9.1 annet ledd inntreffer retten til uføreerstatning når forsikrede har vært minst 40 % arbeidsufør sammenhengende i minst to år etter fylte 18 år og uførheten er vurdert å være varig. Det er videre en forutsetning at forsikringen er i kraft når retten til uføreerstatning inntreffer, jf. pkt. 9.1 tredje ledd. Dersom forsikringen er opphørt på grunn av forsikredes alder, er det ihht. pkt. 9.1 fjerde ledd tilstrekkelig at de to årene er påbegynt innenfor forsikringstiden.

Forsikringen må altså ha vært i kraft når retten til uføreerstatning inntraff. Dette er uttrykk for et generelt forsikringsrettslig prinsipp om at forsikringstilfellet må inntreffe mens forsikringen er i kraft.

Forsikrede har ikke dokumentert at hun ved barneforsikringens opphør var minst 40 % arbeidsufør, eller at denne uførheten har vært i minst to sammenhengende år, og heller ikke at den er bedømt å være varig.

Nemnda finner det på denne bakgrunn klart at forsikrede ikke kan få medhold i at hun har krav på uføreerstatning under barneforsikringen.

Forsikrede har anført at uføredekningen fra barneforsikringen ble videreført uendret da forsikrede fylte 26 år. Legges dette til grunn, må spørsmål om slik erstatning fremmes når vilkårene for rett til erstatning foreligger. Nemnda bemerker likevel at selskapet synes å legge til grunn at forsikrede etter fylte 26 år har hatt en mer begrenset uføredekning som kun gjelder ved bestemte sykdommer og skader.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).